

sprotna kandidata sta dobila le po 5 in 7 glasov. Veliko naudusenje je vladalo po tako soglasni volitvi.

Dobro je šlo tudi v Ziljski dolini, kjer smo srečno vrgli znanega nemškutarja dr. Abuja, ki je v deželnem zboru vedno nastopal kot (rojen) Slovenec, a kar je le mogel, pobijal naše zahteve in težnje. Bil je vsikdar v prvi vrsti naših nasprotnikov. Sedaj so mu Ziljani obrnili hrbet, zakaj izvoljena sta naša kandidata, Franc Grafenauer (Slovenec) in Janez Huber (Nemec) z 52 glasovi. Nasprotnika dr. Abuja in Steinwender sta dobila 27 glasov.

V okrajih Celovec in Beljak so dosegli Slovenci zdatne manjšine. V Celovcu sta dobila nasprotnika Kiršner in Fr. Huber po 108 glasov, naša kandidata, Mart. Štih in Toff pa 36. V Beljaku sta izvoljena nasprotnika Oraž in Bartlmä z 60 glasovi, naša kandidata, Kobentar in Paul pa sta dobila 27 glasov. — Kakor kažejo številke, stopali so naši možje povsod zelo disciplinirani na volišče. Da ne moremo doseči več uspehov, kriva je »liberalna« razdelitev volilnih okrajev, po kateri smo povsod potisnjeni v manjšino.

Med Nemci je šlo, kakor omenjeno, za katoliško ljudsko stranko slabo! Nasprotniki so delali z vsemi sredstvi, zlasti z lažmi in zavijanjem, in tako se jim je se posrečilo ohraniti se na površju. —rn—

Cerkvene zadeve.

Slavnost pri Sv. Martinu v Rožni dolini.

Dne 13. sept. je bilo za šmartinsko faro veliko veselje. Trije visoki mlaji pred cerkvijo in neprenehano gromenje topičev je naznanjalo, da se v Rožni dolini nekaj posebnega obhaja. Ta dan namreč so nam vlč. g. kanonik in dekanijski oskrbnik pri Novi cerkvi, dr. L. Gregorec, blagoslovili novoslikane podobe v cerkveni ladiji ter imeli v svoji znani zgovornosti tej slovesnosti primerno pridigo in služili sv. mašo med asistenco so-sednih gg. duhovnikov. Naj bo vsem za to presrečna hvala!

Kakor so č. g. govornik v pridigi razložili, se je do zdaj pri tej cerkvi polagoma vse potrebno priskrbelo, le slikanje ladije je še k dovršenosti manjkalo. Pridni farani so pa po nagovarjanju svojega župnika tudi to sv. Martinu priskrbeli in sicer še v tako slabih gmotnih časih. Pri tej priložnosti so bila tudi popravljena in obnovljena vsa cerkvena okna, pobarvane duri in cerkvene klopi, osnaženi oltarji in monštranca. Prekrasen nov lesteneč ali luster je pa bil kupljen, večinoma po doneskinih mladine, že pred enim letom, in je zdaj cerkev ena najlepših v škofiji, — po besedah pridigarjevih: »kakor lepo okrašena nevesta svojemu ženinu«. Naj Bog požrtvovalnim faranom stoterno povrne! Hvalo si pa zaslužijo tudi vrli Savinječani, zlasti iz Žalca, ki imajo do sv. Martina že od nekdaj veliko zaupanje ter so nam brezplačno navozili potrebnega, lepega peska. Naj jim sv. Martin izprosi srečo pri živini!

Slikarijo je izvršil akademični slikar gosp. Ivan Gosar, ki se je pred kratkim iz Gorice v Celje preselil. Napravil je na oboku deset velikih skupin, predstavljajočih življenje sv. Družine; potem še na eni strani za mladino sv. Alojzija, na drugi pa za tretjerednike sv. Frančiška Ser. in pa na koru dva velika angela z godbenim orodjem; povsod vzmes in doli po steni pa primerno ornamentiko v romanskem slogu, kakor to k tej cerkvi sodi. Vse te slike so res krasne in duhovite ter ne vem, kateri bi dal prednost. Zlasti v srce ganljiva je smrt sv. Jožefa in preblažene Device. Razvrstitev

podob in ornamentike ter perspektiva, posebno pa izborni kolorit, — vse kaže slikarja mojstra, da se mu mora po pravici izreči: Hvala in slava!

Čudim se le, da za tako večjega slikarja na Štajarskem tako dolgo nismo znali, med tem, ko smo morali z »služek tujim dajati. Gosp. Gosar je namreč domačin, doma iz Gorejnskega, vnet Slovenec in katoliški mož. Zraven še naj omenim, da je gosp. Gosar jako marljiv delavec, v vsem vedenju ljubezniv in prijazen, mlad mož in ga torej lahko z dobro vestjo cerkvenim predstojništvom priporočim, da mu izročijo cerkveno slikarijo na presno, ali pa tudi oltarne in druge slike na platno z oljnatimi barvami. Tudi v portretih je umetnik.

Vsa čast sicer tudi drugim slikarjem, ki so v naši škofiji res že mnogo lepega naslikali, — pa gospoda Gosarja ne prekosi nobeden. — Kdor od čast. duhovnikov se hoče o tem še bolj prepričati, naj pride v Rožno dolino, kjer bo gostoljubno sprejet.

Gospodarske stvari.

Shod slovenskih delavskih stanov.

Dne 15. avg. se je sešel v Ljubljani drugi shod slov. delavskih stanov. Po sv. maši v cerkvi Srca Jezusovega so se zbrali zborovalci ob 9. zjutraj v dvorani rokodelskega doma. Za predsednika je bil z vsklikom voljen dr. Krek. Po kratkem jednatem pozdravu je povedal, katero nalogo ima izvršiti shod: Ker imamo že vsestranski sistematični socijalni načrt za vse delavske stanove, razgovarjali se bomo na podlagi njegovih določil, kako izvesti naše zahteve in kaj ukreniti v zboljšanje naših gospodarskih razmer.

Splošna resolucija, katero je stavil č. g. Fr. Korošec iz Maribora, se glasi: »Zastopniki slov. del. stanov hočejo delovati povsod in vselej zato, da se od vseh zastopnikov našega ljudstva zahteva, da dobro umevajo socijalno vprašanje v krščansko socijalnem smislu in da obljubijo delovati v njegovo rešitev.«

Nato je prof. dr. Ivan Janežič poročal, kako bi se dala izpeljati posamezna določila socijalnega načrta o kmečkem stanu. Govoril je o škodljivosti velikih posestev, o stalnih domovih, zlasti o kmečkih zadrukah. Kmet si ne more pomoči sam; postave izpremeniti morejo samo poslanci. Pač pa ima dve sredstvi za pomoč: to so Raiffeisenovo posojilnice, katere mu dajo denarnih sredstev, in kmečke zadruge, katere ga varujejo vsestransko. Posebno sedaj lahko slov. kmetje pogumno začno snovati kmečke zadruge, ko se jasno vidi sijajni uspeh zadruge v Dobropoljah. Kot dopolnilo k socijalnemu načrtu stavi sledeče resolucije:

1. Zastopniki slov. del. stanov izražajo, da se naj v vseh slov. pokrajinah snujejo slobodne kmečke zadruge, ki naj bodo tako urejene, da k njim lahko pristopijo vsi, tudi najrevnejši zastopniki kmečkemu stanu.

2. Kmetje naj uporabljajo pridelane surovine čim največ moči naravnost v svojo potrebo. Zadruge naj izdelovanje sukna, platna, usnja itd. prevzamejo in napredku časa primerno s potrebnimi stroji izdelujejo za svoje ude.

3. Carine same ne morejo rešiti kmetijstva.

4. Treba je umetnih gnojil za kmetijstvo na Slovenskem sploh, in one rudninske snovi, ki služijo v nadomestilo opešane rodovitne prsti in namestu hlevnega gnoja, naj se v posameznih deželah poiščejo in uporabljajo, in naj bodo tako proste, kakor gramozne jame za posipanje cest.

5. V posameznih slov. deželah, kjer ga še ni, napravi se kemično poskuševališče, ki naj kmetom brezplačno posluje.

Sejmovi. Dne 5. oktobra v Konjicah, pri Sv. Jakobu v Dolu, v Žalcu, Jurklostru, Arvežu, Artiču in Mariboru (za konje). Dne 6. oktobra pri Sv. Heleni, v Radgoni in Pišecah.

Dopisi.

Iz Šoštanja. (Čudeži.) Pred dobrim pol letom je tukaj umrlo in bilo neslavno pokopano neko bitje; uzrok smrti je bil na mrtvaškem listu »švohoust«. Bil je to »sulverein«. Tega spačka sta pred nekaj časom od smrti zbodila tukajšnja dva fabriška brata, nekdanji slovenski sokol Hanserl in deviški Francerl. Asistirali so jima tukajšnji zdravnik in sivolas gospod iz grada v družbi drugih narodnih odpadnikov in »šklafov«. Rjuli so tako dolgo »heil« in »hoch«, dokler se je mrtvec zbudil. Veščaki trdijo, da ne bo dolgo životaril, ker je slaboumen, se mu že zdaj meša, da ima premalo možgan. Od kod jih bo neki dobil, morda od svojih vzbuditeljev? Meša se pa v trgu sploh v glavah naših nasprotnikov tako, da nas je začelo še skrbeti za njih zdravje. To smo posebno opazovali pri zadnji volitvi trgov in mest. Oj Lenko, kako srečen si, voljen biti, zastopati takošno mešanico iz Šoštanja, Slov. Gradca itd. — Občinski trški zastop je zdaj v slovenskih rokah. Šoštanski renegatje ga upajo nam iztrgati. Predrznost, vsakovrstno nepošteno orodje, posebno denar in tovarna, z vsem tem upajo predreti. Pa manjka jim pravica in poštenost, zato ne bo zmaga njihova, zato lahko gledamo mirno v prihodnost. Toda na delo, da ne bo prepozno! Pred vsem je treba nekaterim širokoustnežem zamašiti malo usta, kako, še vemo. Z železno doslednostjo se je ogibati nasprotnih obrtnikov, posebno pa gostilničarjev. Ali razumeš, slovenski kmet? Saj veš, kje so naši ljudje! One kričače pa, ki se v elegantnih kočijah vozijo in bi radi aristokrate »špilali«, pa vendar po čreslu dišijo in se prav domače počutijo v družbi najbolj dvomljivih eksistenc, — te bomo tudi nadalje ignorirali in omilovali.

Iz kozjanskega okraja. (Toča — pomanjkanje učiteljev.) Okrajno glavarstvo Brežice obstoji iz 56 občin, od katerih je po mnenju davčnega nadzornika od toče in povodnji več ali manj 33 poškodovanih. Posebno je močno zadet, kakor je bilo že naznanjeno, kozjanski okraj, v katerem je le Zagorje, Prevorje, Olimje in deloma Pilštanj obvarovan. Posebno je trpela Planina, kjer je bila toča trikrat in pa Polje. — Druga nesreča v tem okraju bi se smele imenovati one predrage šole, kjer pa učnih močij primanjkuje, občine pa se zadolže, ter bi še naj pomožnim učiteljem nagrade delile. N. pr. Prevorje ima čez 90 odstotkov vloge. Šola je sicer lepa, a učitelj samo eden. V Št. Vidu je trirazredna, a III. razred skoraj nepotreben, ker je neki komaj 6—10 otrok. V Zagorju hočejo tudi višje šolske oblasti šolo v dvorazredno razširiti, kar je po našem mnenju skoraj nepotrebno, a vsolane občine dobijo radi tega precej velike vloge. Vsolanih otrok je menda v Zagorju kakih 148, a obiskajočih pa 128. To število pri poldnevem poduku ni preveliko, kar se bo tudi pozneje pokazalo, ako ne bo učnih močij, ko bo poldnevni poduk zopet dober, kakor je n. pr. na Prevorji. Prav je, da se za poduk mladine skrbi, ter zato stavijo šole, ako niso predrage, pa šolske oblasti naj tudi skrbé, da bode dovolj učiteljev.

Iz Celja. (Kat. podpornemu društvu) so za srečke plačali: Valentin Zupanc, posestnik, 600 gl.; Več vkup 69 gl.; Fr. Kmecl, krojač, 27 gl.; Jos. Žehel, župnik, in J. Krančič, kaplan, po 20 gl.; J. Pajtler, Ant. Fišer; And. Podhostnik in G. Zernko, po 10 gl.; M. Medved, kaplan, 8 gl.; A. Hajšek, č. kanonik, in Fr. Jug, dekan, po 5 gl.; Fr. Valenko, kaplan, 6 gl. — Dosihmal je podporno društvo za 2460 gl. srečk razpečalo. Še jih je v razpečavo nad 7000. Ogromno število! Kje so darežljivci, ki bi jih pokupili ter društvo omogočili, poslopje okoličanske slovenske šole za dekleta razširiti? Deklice se vsako leto več oglašá, ker je obče znano, da je ta šola, pod vodstvom č. šolskih sester, vsestransko izvrstna. Toda prostorov manjka. Ta šola zavisi od svojega početka do danes od samih milodarov Slovencev, ki imajo za dobro stvar vselej usmiljeno srce in radodarne roke. Ako pa društvo s pomočjo prijateljev in dobrotnikov slovenske mladine že 18 let to vzgledno šolo vzdržuje, se gotovo ne bo varalo, če trdno zaupa, da bo z njihovo pomočjo še to svoje podjetje izvršilo. Med tem, ko se iskreno zahvaljuje vsem tistim, ki so srečke že plačali, prosi vse svoje blage člane in druge mile dobrotnike, ki še srečk niso rešili, da bi jih rešili, po možnosti med ljudstvom razpečali in še po drugih segli. Nedorazna mladina se bo pa v pobožni molitvi svojih dobrotnikov hvaležno spominjala.

Iz Vitanja. (Podpora; društvene vesti.) Za naše siromašne župljane, po toči poškodovane, se je nabralo milodarov: v Vitanju (med drugim posojilnica vitanjska 50 gl.) 72 gl.; v Konjicah, v denarju po vlč. g. nadžupniku, 12 gl. in žita 13 vaganov; v Slovenski Bistrici, po preč. g. kanoniku, 5 gl.; v Vojniku po g. Fr. Vratariču, trgovcu in posestniku, 15 škalov koruze. V imenu obdarovanih se s tem izreka najiskrenejša zahvala vsem blagim dobrotnikom! — V Kur-nikovem vrtu je bilo dne 8. septembra popoldne kaj živahno. Na stotine ljudstva se je zbralo k občenemu zboru cerkvene družbe in bral. društva. Na to se je igrala jako priljubljena igra tombola, ter se nabral znaten znesek za uboge šolske otroke. Pa še dva pevška zbora sta nas razveseljevala ter skušala drug drugega prekositi: domači mešani pevski zbor in kaj dobro izvežbani moški pevski zbor konjiški. Srečo smo imeli tudi z vremenom.

Od Sv. Ane v Slov. goriah. (Občinsko. — Praznovanje.) Na Ščavnici so zopet volili starega predstojnika, g. Martina Steinfelzerja. To je prav, ker on je že vaje ter priljubljen tudi v duhovniškem krogu. Pohvalno ga omenjam radi tega, ker ima občinske table in kažipote slovensko-nemške, samo jeden še je nemšk, kar je upati, da se polagoma popravi. Dosti bolj, bi rekel so župani probujeni ob slovensko-nemški meji, nego tam nekateri pri slavnem Sv. Lenartu v Žrjavcih. Recimo, kakó lepo se čita ob cesti na Spodnji Ščavnici, ki gre v Radgono, kjer je kažipot v lepi slovenščini n. pr. k Sv. Ani, v Apače in v Lomanoše. Prav je, le takó naprej; naj se glasi naš dični jezik tudi v javnosti, na cestah! — V Ledineku se je pa volitev občinskega predstojnika zelo dolgo zavlekla, a je izpala častno; izvolili so tudi starega župana, g. Antona Križana, ki je na vse strani pošten in narodnen mož ter si popolno zasluži županski stol. On se ni ustrašil »fünfarjev« ter je oskrbel občinske table, slovensko-nemške. Vidno napredujemo. Značajnemu Križanu želimo mnoga leta v prospeh lepe občine Ledineka! — Letos nas je toča hudo naklestila, upali smo dobre letine, a nam je Bog »ročko« visoko obesil. Zakaj bi tudi ne, ako pomislimo kakó živimo in nedelje in praznike posvečujemo. O zadevah »Fünferheima« raji zamolčimo in pokrijemo s plaščem krščanske ljubezni; pač pa omenjamo pretečena